

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain ja jätelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Ympäristönsuojelulakiin ehdotetaan lisätäväksi säännökset toimivaltaisesta viranomaisesta ja tämän tehtävistä, joita organisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaus tuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin täytäntöönpano edellyttää.

Direktiivin mukaisten poikkeushakemusten käsittely ja vastuu annettavien säännösten

valvonnasta säädettäisiin Suomen ympäristökeskuksen tehtäväksi.

Ympäristönsuojelulakia ja jätelakia ehdotetaan lisäksi täydennettäväksi säännöksillä, jotka koskevat yleisön osallistumista eräiden ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun. Muutokset ovat tarpeen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/35/EY täytäntöön panemiseksi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 30 päivänä lokakuuta 2005.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Orgaanisten liuottimien käyttöä koskeva lainsäädäntö

Orgaanisten liuottimien pitoisuuksia tuotteissa ei ole Suomessa rajoitettu ympäristönsuojelulain (86/2000) eikä kemikaalilain (744/1989) nojalla annetuin säädöksin.

Ympäristönsuojelulain nojalla on annettu valtioneuvoston asetus orgaanisten liuottimien käytöstä eräissä toiminnoissa ja laitoksissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta (435/2001), jäljempänä teollisuus-VOC-asetus.

Teollisuus-VOC-asetuksessa on säädetty päästöarajat lukuisten teollisten ja kau-

pallisten toimintojen ilmaan tuleville haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöille eli VOC-päästöille. Toiminnot ovat joko ympäristönluvanvaraisia tai toiminta on ilmoitettava merkittäväksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/42/EY, jäljempänä tuote-VOC-direktiivi, tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2004. Direktiivi tulee saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä 30 päivään lokakuuta 2005 mennessä.

Tuote-VOC-direktiivissä säädetään maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalauksessa käytettävien tuotteiden liuotinsisällöstä eli tuotteiden VOC-pitoisuudesta. Direktiivin vaatimukset kohdistuvat soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden valmistajiin ja maahantuojiin, joiden tulee saattaa 1 päivästä tammikuuta 2007 alkaen ja toisessa vaiheessa 1 päivästä tammikuuta 2010 alkaen markkinoille vain tuotteita, jotka täyttävät direktiivin vaatimukset.

Tuote-VOC-direktiivin mukaan markkinoille saatettavat tuotteet on merkittävä. Merkinnät helpottavat pitoisuuksien valvontaa.

Jäsenmaiden on nimettävä toimivaltainen viranomainen, joka vastaa direktiivin velvoitteiden täyttämistä. Lisäksi jäsenmaiden on luotava markkinoiden valvontajärjestelmä, jotta direktiivin täytäntöönpanoa ja noudattamista voidaan valvoa.

Tuote-VOC-direktiivin tavoitteena on vähentää ilmaan tulevien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjä asettamalla rajat arvot valtioneuvoston asetuksessa tarkemmin määriteltävien, rakennuksissa, niiden koristeissa ja kiinteissä kalusteissa ja rakennuksiin liittyvissä rakenteissa sekä ajoneuvojen korjausmaalauksessa käytettävien tuotteiden liuotinsisällölle. Tuotteiden on täytettävä direktiivin vaatimukset, kun niitä luovutetaan markkinoille yhteisössä.

Koska direktiivin pääasiallisena tavoitteena on VOC-päästöjen vähentäminen, on tarkoituksenmukaista käyttää ympäristönsuojelulain valtuutuslainsäädäntöä saatettaessa vaatimukset osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tässä tarkoituksessa eduskunta hyväksyi 22 päivänä helmikuuta 2005 ympäristönsuojelulain 15 §:ään muutoksen (HE 227/2004 vp), jonka nojalla voidaan antaa valtioneuvoston asetuksia tuotteiden liuotinsisällön rajoittamisesta ja liuottimia sisältävien tuotteiden merkittämisvaatimuksista. Muutetun säännöksen mukaan, jos polttoaineen, orgaanisia liuottimia sisältävän tuotteen tai ilmakehään haitallisesti vaikuttavan aineen, valmisteen tai tuotteen käytöstä syntyy päästöjä, joista voidaan perustellusti arvioida aiheutuvan terveyshaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa, valtioneuvosto voi asetuksella säätää:

1) aineen, valmisteen tai tuotteen valmis-

tuksen, maahantuonnin, markkinoille luovuttamisen, maastaviennin, luovuttamisen tai käytön rajoittamisesta tai kieltämisestä;

2) valmistettavan, maahan tuotavan, markkinoille luovutettavan, maasta vietävän tai käytettävän aineen, valmisteen tai tuotteen koostumuksesta sekä merkitsemisestä.

Yleisön osallistumista suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun koskeva lainsäädäntö

Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005) tulee voimaan 1.6.2005. Lailla pannaan täytäntöön tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY, jäljempänä SEA-direktiivi. Laissa on yksityiskohtaiset säännökset yleisön osallistumisesta sellaisten valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyjen suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun, joiden tarkoituksena on luoda puitteet yksittäisten hankkeiden lupa- tai hyväksymispäätöksille.

Yhteisön vesipolitiikan puitteista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/60/EY säädetään vesiä koskevista suunnitelmista ja ohjelmista. Direktiivi on pantu täytäntöön vesienhoidon järjestämisestä annetulla lailla (1299/2004), joka tuli voimaan 30 päivänä joulukuuta 2004. Laissa on säännökset alueellisista vesienhoitosuunnitelmista ja niitä koskevasta osallistumismenettelystä.

Yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta yleisön osallistumisen ja muutoksenhaku- ja viireillepano-oikeuden osalta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/35/EY, jäljempänä osallistumisosoikeusdirektiivi, tuli voimaan 25 päivänä kesäkuuta 2003. Direktiivi tulee saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä 25 päivään kesäkuuta 2005 mennessä.

Osallistumisosoikeusdirektiivin 2 artiklassa säädetään yleisön osallistumisesta direktiivin liitteessä I lueteltujen suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen. Luettelo käsittää kaikkiaan kuudessa yhteisön ympäristödirektiivissä

säädetyt suunnitelmat ja ohjelmat, joista neljä koskee eri jätedirektiiveissä (75/442/ETY, 91/157/ETY, 91/689/ETY ja 94/62/EY) tarkoitettuja suunnitelmia tai ohjelmia. Lisäksi artiklaa sovelletaan vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta annetussa neuvoston direktiivissä 91/676/ETY ja ilmanlaadun arvioinnista annetussa neuvoston direktiivissä 96/62/EY tarkoitettuihin suunnitelmiin ja ohjelmiin. Erona SEA-direktiiviin on, että osallistumisoikeusdirektiivin mukaisten suunnitelmien tai ohjelmien tarkoituksena ei pääsääntöisesti ole luoda puitteita hankkeiden lupa- tai hyväksymispäätöksille.

Osallistumisoikeusdirektiivin 2 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisölle tiedotetaan ehdotuksista suunnitelmiksi tai ohjelmiksi ja että yleisöllä on oikeus esittää niistä mielipiteensä. Osallistumisen tulokset on otettava asianmukaisella tavalla huomioon ja hyväksytyistä suunnitelmista tai ohjelmista on tiedotettava yleisölle. Yleisöllä tarkoitetaan artiklassa yhtä tai useampaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä sekä näiden henkilöiden yhteenliittymiä, järjestöjä tai ryhmiä. Kansallisesti on määriteltävä se yleisö, jolla on oikeus osallistua menettelyyn direktiivin tarkoittamissa asioissa.

Ympäristönsuojelulain 26 §:ssä on säännös osallistumisesta Euroopan yhteisön säädöksissä tarkoitettujen ympäristönsuojelua koskevien valtakunnallisten suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen. Säännös velvoittaa varaamaan niille viranomaisille ja tahoille, joiden etua tai oikeutta asia koskee, tilaisuuden tulla kuulluiksi. Kunnan tehtävistä ilmanlaadun turvaamiseksi säädetään ympäristönsuojelulain 102 §:ssä ja ilmanlaadusta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (711/2001). Asetuksen 12 §:ssä säädetään suunnitelmista tai ohjelmista, jotka kunnan on laadittava ilmanlaadun raja-arvojen ylittymisen estämiseksi. Pykälän 3 momentin mukaan suunnitelmista tai ohjelmista on tiedotettava kunnan tai sen tietyn osan asukkaille.

Valtakunnallisesta ja alueellisesta jätesuunnitelmasta säädetään jätelain (1072/1993) 40 §:ssä. Pykälä ei sisällä suunnitteluun osallistumista koskevia säännöksiä. Alueelliset jätesuunnitelmat kuuluvat viran-

omaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain soveltamisalaan. Kyseisen lain yksityiskohtaiset säännökset tiedottamisesta ja kuulemisesta täyttävät osallistumisoikeusdirektiivin 2 artiklan vaatimukset. Sääntelyn täydentämistarve koskee siten vain valtakunnallista jätesuunnitelmaa.

2 Ehdotetut muutokset

Ympäristönsuojelulain säännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi, jotta tuote-VOC-direktiivin ja osallistumisoikeusdirektiivin 2 artiklan velvoitteet voidaan saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Ympäristönsuojelulakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 17 a §, jossa säädettäisiin Suomen ympäristökeskuksen toimivallasta myöntää poikkeus ostaa tai myydä tietty määrä tuotetta, jonka orgaanisten yhdisteiden pitoisuus ei vastaa tuote-VOC-direktiivin täytäntöön panemiseksi annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyä raja-arvoa. Hallinnollisesti ei ole tarkoituksenmukaista, että poikkeushakemukset tulisivat ympäristöministeriöön käsiteltäviksi ympäristönsuojelulain 17 §:n säännöksen perusteella.

Säännöksessä rajattaisiin poikkeuksen myöntäminen niihin tuote-VOC-direktiivin soveltamisalaan kuuluviin tuotteisiin, joita käytetään sellaisten rakennusten ja vanhojen ajoneuvojen entistämistä ja ylläpitoa varten, joilla on erityistä historiallista ja kulttuurista arvoa. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin hakemuksen sisällöstä ja sen tekemisestä. Hakemuksen vireillä olosta olisi ilmoitettava ja asianosaisia kuultava sekä päätöksestä tiedotettava siten kuin hallintolaissa (434/2004) säädetään.

Historiallista arvoa omaavilla ajoneuvoilla tarkoitettaisiin tässä lähinnä ajoneuvolain (1090/2002) 24 §:ssä tarkoitetuksi museoajoneuvoksi entistettäviä ajoneuvoja. Museoajoneuvo on katsastustoimipaikan valtakunnallisen rekisteröidyn museoajoneuvojärjestön lausunnon perusteella museoajoneuvoksi hyväksymä ajoneuvo, jonka valmistusvuoden päättymisestä on kulunut vähintään 25 vuotta ja joka on säilytetty alkuperäistä vastaavassa kunnossa ja entistetty asianmukaisesti. Vuo-

den 2008 alussa museoajoneuvon ikäraja nousee 30 vuoteen.

Historiallisten rakennusten osalta lainsäädäntö ei sisällä varsinaista määritelmää historiallisesti tai kulttuurisesti arvokkaille rakennuksille. Historiallisesti tai kulttuurisesti erityisen merkittäviksi rakennuksiksi voidaan lukea kaikki niin sanotut virallisesti suojellut kohteet eli asemakaavassa merkinnällä suojeltu rakennus tai merkinnällä alue, jolla ympäristön ominaispiirteet säilytetään taikka merkinnällä rakennussuojelualue osoitetut kohteet sekä kohteet, jotka on suojeltu rakennussuojelulailla (60/1985), kirkkolailailla (1054/1993), muinaismuistolailailla (295/1963) tai valtion omistamien rakennusten suojelusta annetulla asetuksella (480/1985).

Myös valtakunnallisissa, alueellisissa ja paikallisissa inventoinneissa on tunnistettu lukuisia rakennushistoriallisesti ja kulttuurisesti arvokkaita kohteita, joissa poikkeaminen tuote-VOC-direktiivin vaatimuksista voitulla kysymykseen. Päätöksenteko perustuu näissä yksittäistapauksissa tehtävään harkintaan. Tämän harkinnan tueksi on tarkoituksenmukaista edellyttää pyydettyä lausuntoa joko Museovirastolta, joka Museovirastosta annetun lain (282/2004) mukaan toimii kulttuuriperinnön ja -ympäristön suojelusta vastaavana asiantuntijaviranomaisena tai muulta museoviranomaiselta taikka muu selvitys rakennuksen historiallisesta merkittävydestä. Tästä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Ympäristönsuojelulain valvontaviranomaisia koskevaan 22 §:ään lisättäisiin maininta Suomen ympäristökeskuksesta, joka valvoisi 15 §:ssä tarkoitettua orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Myös ympäristönsuojelulain yleisille valvontaviranomaisille eli alueellisille ympäristökeskuksille ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille kuuluisi orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevien valtioneuvoston asetusten valvonta valvontaa koskevan yleisvelvoitteen nojalla.

Valvoessaan ympäristönsuojelulain 15 §:ssä tarkoitettua valtioneuvoston asetuksen noudattamista Suomen ympäristökeskus voisi lain 87 §:ään ehdotettavan muutoksen mukaan tehdä säännöksessä tarkoitettua kiel-

to- tai velvoittamispäätöksen, jos valtioneuvoston asetusta olisi rikottu. Hallintopakko olisi käytettävissä myös, jos ehdotettavan 17 a §:n mukaisen päätöksen velvoitetta rikotaisiin. Suomen ympäristökeskus voisi myös lain 88 §:n nojalla tehostaa antamaansa määräystä tai kieltoa uhkasakolla, teettämisuhalla tai keskeyttämisuhalla.

Muutoksenhakua koskevaan 96 §:ään lisättäisiin säännös muutoksenhausta Suomen ympäristökeskuksen päätökseen, josta valittaisiin Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Ympäristönsuojelulain 26 §:n 1 momentin yleisluontoista kuulemissäännöstä ei voida pitää riittävänä osallistumisoikeusdirektiivin 2 artiklan velvoitteiden täytäntöönpanon kannalta. Momenttia ehdotetaan sen vuoksi täydennettäväksi siten, että myös ympäristönsuojelulain 92 §:ssä tarkoitetuille valtakunnallisille ympäristöjärjestöille varataan tilaisuus antaa suunnitelma- tai ohjelmaluonnoksista lausuntonsa. Lisäksi luonnoksista olisi tiedotettava sähköisesti, jotta kuka tahansa voisi halutessaan ilmaista asiassa mielipiteensä. Myös hyväksytystä suunnitelmasta tai ohjelmasta perusteluineen sekä siitä, miten esitetyt mielipiteet on otettu huomioon, olisi tiedotettava sähköisesti.

Ympäristönsuojelulain 102 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin osallistumisesta ilmanlaadun hallinnasta ja arvioinnista annetun direktiivin 96/62/EY edellyttämien suunnitelmien tai ohjelmien valmisteluun. Kunnan olisi tiedotettava suunnitelman tai ohjelman valmistelusta ilmoittamalla asiasta kunnan ilmoitustaululla tai paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä sekä tämän lisäksi sähköisesti internetin välityksellä. Vastaavalla tavalla olisi tiedotettava myös hyväksytystä suunnitelmasta tai ohjelmasta.

Jätelakia olisi täydennettävä säännöksellä, jossa säädettäisiin osallistumisesta valtakunnallisen jätesuunnitelman valmisteluun. Ehdotetun 40 a §:n 1 momentti vastaisi ympäristönsuojelulain 26 §:n 1 momentin ehdotettua täydentämistä. Pykälän 2 momenttiin otettaisiin lisäksi selvyyden vuoksi alueellista jätesuunnitelmaa koskeva viittaus viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annettuun la-

kiin.

3 Esityksen vaikutukset

Suomen ympäristökeskukselle tulisivat käsiteltäviksi historiallisten ajoneuvojen ja rakennusten maalaamisessa tarvittavien tuotteiden poikkeushakemukset. Selvitysten mukaan Suomessa rekisteröidään vuosittain museorekisteriin noin 2000 ajoneuvoa (henkilöautoa, kuorma-autoa, moottoripyörää ja traktoria). Missä määrin näiden ajoneuvojen käsittelyssä tarvitaan tuote-VOC-direktiivin vaatimuksista poikkeavia tuotteita, ei ole tarkasti tiedossa. Voidaan arvioida, että vain osa autoista on käsiteltävä tuotteilla, jotka eivät vastaa tuote-VOC-direktiivin vaatimuksia.

Rakennusperintö on Suomessa leimallisesti puurakentamista. Suomen tilanne poikkeaa yleisestä eurooppalaisesta tilanteesta siinä, että täällä on perinteisesti käytetty huomattavan paljon puuta sekä rakennusten sisä- että ulkopinnoissa. Puulajit Suomessa ovat melko pehmeitä ja kestääkseen kulutusta ja ilmastovaihteluista ne vaativat useita ja toistuvia suojauskerroksia. Samoissa kohteissa saataan tehdä sekä kulttuurihistoriallisia piirteitä säilyttäviä korjauksia, joissa käytetyt pintakäsittelyaineet edellyttävät tuote-VOC-direktiivin vaatimuksista poikkeamista, että uudisrakentamiseen rinnastettavia muutostöitä, joissa voidaan käyttää direktiivin vaatimukset täyttäviä tuotteita.

Poikkeushakemusten käsittely lienee hallinnollisesti hoidettava käytännössä siten, että tuotteiden myyjät hakevat poikkeusta myydä tietty määrä direktiivistä poikkeavia tuotteita direktiivin sallimiin käyttökohteisiin. Myös tilanteita, joissa poikkeuslupa tarvitaan ostamiseen, voi esiintyä, koska tuotteita voidaan tilata esimerkiksi internetin välityksellä. Käsittelyyn tulevien poikkeushakemusten määrää on vaikea arvioida.

Suomen ympäristökeskuksen tehtäviä ja toimivaltaa koskevat muutosehdotukset vastaavat käytännössä pääosin sääntelyä, joka kemikaalilaissa on omaksuttu. Kemikaalilain mukaiset Suomen ympäristökeskuksen toimivallassa olevat pakkokeinot vastaavat ehdotettua ympäristönsuojelulain sääntelyä. Suomen ympäristökeskus toimii myös ympäristönsuojelulain 20 §:n mukaisesti otsoniker-

rosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2037/2000 mukaisena toimivaltaisena viranomaisena.

Toinen Suomen ympäristökeskukselle tuleva tehtäväkokonaisuus olisi tuote-VOC-direktiivin edellyttämän valvontaohjelman laatiminen. Käytännön valvontatyö on mahdollista osoittaa ympäristönsuojelulain mukaisille valvontaviranomaisille, joita ovat alueelliset ympäristökeskukset ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset. Ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista omalla toimialallaan valvoo myös tullilaitos. Kuluttajien tilaamien yksittäisten direktiivin vastaisten tuote-erien valvonta tuo haasteen valvontaohjelmalle.

Ympäristönsuojelulain 26 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten suunnitelmien ja ohjelmien sekä valtakunnallisen jättesuunnitelman valmistelusta vastaa ympäristöministeriö. Ehdotetut osallistumismenettelyä koskevat säännökset eivät käytännössä lisää mainittavasti ministeriön työtä, sillä jo tähän saakka on suunnitelmista ja ohjelmista tiedotettu ja kuultu laajasti viranomaisia ja järjestöjä. Sähköinen tiedottaminen on uusi velvoite, joka ei kuitenkaan aiheuta menettelyyn lisäkustannuksia.

Kunnan on jo voimassa olevien säännösten mukaan tullut tiedottaa kunnan asukkaille ilmanlaadun turvaamiseksi laadittavista suunnitelmista ja ohjelmista. Ehdotettu tiedottamis- ja kuulemismenettely vastaa muuten hallintolaissa säädettyä yleistiedoksiantomenettelyä, mutta tiedottamisessa olisi lisäksi käytettävä apuna sähköisiä viestimiä. Ehdotetun sääntelyn ei arvioida aiheuttavan kunnille merkittäviä lisäkustannuksia.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu ympäristöministeriössä virkatyönä. Esityksestä on saatu lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, Suomen ympäristökeskukselta, Ajoneuvohallintokeskukselta, Länsi-Suomen ympäristölupavirastolta, Itä-Suomen ympäristölupavirastolta, Keski-Suomen ympäristökeskukselta, Suomen Kuntaliitolta, Elin-

keinoelämän keskusliitolta, Kemianteollisuus ry:ltä, Väriteollisuusyhdistys ry:ltä, Suomen Autobiili-Historiallinen Klubi ry:ltä ja Suomen luonnonsuojeluliitolta.

5 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 30 pä-

vänä lokakuuta 2005, jolloin tuote-VOC-direktiivi olisi viimeistään saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**ympäristönsuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä helmikuuta 2000 annetun ympäristönsuojelulain (86/2000) 22 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 momentti, 87 §:n 3 momentti ja 96 §:n 2 momentti sellaisina kuin niistä ovat 22 §:n 2 momentti ja 87 §:n 3 momentti laissa 586/2001 ja 96 §:n 2 momentti laissa 944/2002, sekä
lisätään lakiin uusi 17 a § ja 102 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

17 a §

Poikkeuksen myöntäminen eräissä tapauksissa

Suomen ympäristökeskus voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen ostaa tai myydä tietty määrä tuotetta, jonka haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuus ei vastaa orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaus-tuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/42/EY täytäntöön panemiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen raja-arvoa. Poikkeus voidaan myöntää tuotteille, joita käytetään sellaisten rakennusten ja vanhojen ajoneuvojen entistämistä ja ylläpitoa varten, joilla on erityistä historiallista ja kulttuurista arvoa.

Poikkeusta koskevan hakemuksen vireilläolosta on ilmoitettava ja asianosaisia kuultava sekä päätös annettava tiedoksi siten kuin hallintolaissa säädetään. Hakemuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

22 §

Valvontaviranomaiset

—————
 Työsuojeluviranomaiset, terveydensuojeluviranomaiset ja tuoteturvallisuuslaissa tarkoitetut valvontaviranomaiset valvovat 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 108 a §:n 3 momentissa tarkoitetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Suomen ympäristökeskus valvoo 15 §:ssä tarkoitettua orgaanisia liottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista.
 —————

26 §

Valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat

Valtioneuvosto hyväksyy Euroopan yhteisön säädöksissä tarkoitetut ympäristönsuojelua koskevat valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat. Suunnitelmia ja ohjelmia valmisteltaessa on niille viranomaisille ja tahoille, joiden etua tai oikeutta asia koskee, sekä jä-

jempänä 92 §:ssä tarkoitetuille valtakunnallisille yhdistyksille ja säätiöille varattava tilaisuus antaa suunnitelma- ja ohjelmaluonnokista lausuntonsa. Luonnos on julkaistava sähköisesti ja varattava yleisölle riittävän ajoissa mahdollisuus mielipiteiden esittämiseen. Hyväksytystä suunnitelmasta tai ohjelmasta perusteluineen sekä siitä, miten esitetyt mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava sähköisesti.

87 §

Aineita, valmisteita, tuotteita, laitteita ja koneita koskeva kiello- ja velvoittamispäätös

Suomen ympäristökeskus päättää 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta kiellosta tai velvoittamisesta, kun rikkomus koskee 15 §:n nojalla annettua orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista sekä 17 a §:ssä tarkoitettua poikkeuslupapäätöksen noudattamista. Suomen ympäristökeskus päättää myös kiellosta tai velvoittamisesta, kun rikkomus koskee otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen, 15 §:n nojalla otsonikerroksen suojaamiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen ja 108 a §:n 3 momentin nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista sekä muutoin 108 a §:n mukaisten velvoitteiden noudattamista. Kiellon käyttää säännösten vastaista yksittäistä laitetta tai huoltovelvollisuuden täyttämistä koskevan velvoitteen an-

taa kuitenkin 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen.

96 §

Muutoksenhaku

Valtioneuvoston ja ympäristöministeriön päätöksestä valitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Suomen ympäristökeskuksen 17 a §:n nojalla tekemästä päätöksestä valitetaan Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

102 §

Ilmanlaadun turvaaminen

Kunnan on tiedotettava ilmanlaadun turvaamiseksi laadittavien suunnitelmien tai ohjelmien valmistelusta yleisölle ja varattava tälle riittävän ajoissa mahdollisuus antaa suunnitelma- tai ohjelmaluonnoksesta mielipiteensä. Mahdollisuus varataan ilmoittamalla asiasta kunnan ilmoitustaululla tai paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä sekä lisäksi sähköisesti. Hyväksytystä suunnitelmasta tai ohjelmasta perusteluineen sekä siitä, miten esitetyt mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava samalla tavoin kuin suunnitelma- tai ohjelmaluonnoksesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki**jätelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 3 päivänä joulukuuta 1993 annettuun jätelakiin (1072/1993) uusi 40 a § seuraavasti:

40 a §

Jätesuunnitelmien valmisteluun osallistuminen

Valtakunnallista jätesuunnitelmaa valmisteltaessa on niille viranomaisille ja tahoille, joiden etua tai oikeutta asia koskee, sekä jäljempänä 59 §:ssä tarkoitetuille valtakunnallisille yhdistyksille ja säätiöille tilaisuus antaa suunnitelmaluonnoksesta lausuntonsa. Luonnos on julkaistava sähköisesti ja varattava yleisölle riittävän ajoissa mahdollisuus mie-

lipiteiden esittämiseen. Hyväksytystä suunnitelmasta perusteluineen sekä siitä, miten esitetyt mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava sähköisesti.

Osallistumisesta alueellisen jätesuunnitelman valmisteluun säädetään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa (2005/2005).

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ympäristöministeri *Jan-Erik Enestam*

1.

Laki**ympäristönsuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä helmikuuta 2000 annetun ympäristönsuojelulain (86/2000) 22 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 momentti, 87 §:n 3 momentti ja 96 §:n 2 momentti sellaisina kuin niistä ovat 22 §:n 2 momentti ja 87 §:n 3 momentti laissa 586/2001 ja 96 §:n 2 momentti laissa 944/2002, sekä
lisätään lakiin uusi 17 a § ja 102 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 a §

Poikkeuksen myöntäminen eräissä tapauksissa

Suomen ympäristökeskus voi hakemukselta myöntää poikkeuksen ostaa tai myydä tietty määrä tuotetta, jonka haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuus ei vastaa orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/42/EY täytäntöön panemiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen raja-arvoa. Poikkeus voidaan myöntää tuotteille, joita käytetään sellaisten rakennusten ja vanhojen ajoneuvojen entistämistä ja ylläpitoa varten, joilla on erityistä historiallista ja kulttuurista arvoa.

Poikkeusta koskevan hakemuksen vireiläolosta on ilmoitettava ja asianosaisia kuultava sekä päätös annettava tiedoksi siten kuin hallintolaissa säädetään. Hakemuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

22 §

22 §

*Valvontaviranomaiset**Valvontaviranomaiset*

Työsuojeluviranomaiset, terveydensuojeluviranomaiset ja tuoteturvallisuuslaissa tarkoitetut valvontaviranomaiset valvovat 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 108 a §:n 3 momentissa tarkoitetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista *siinä tarkemmin säädettävällä tavalla*.

Työsuojeluviranomaiset, terveydensuojeluviranomaiset ja tuoteturvallisuuslaissa tarkoitetut valvontaviranomaiset valvovat 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 108 a §:n 3 momentissa tarkoitetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista. *Suomen ympäristökeskus valvoo 15 §:ssä tarkoitetun organisia liottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista.*

26 §

26 §

*Valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat**Valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat*

Valtioneuvosto hyväksyy Euroopan yhteisön säädöksissä tarkoitetut ympäristönsuojelua koskevat valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat. Suunnitelmia ja ohjelmia laadittaessa on niille viranomaisille ja tahoille, joiden etua tai oikeutta asia erityisesti koskee, varattava tilaisuus tulla kuul-
luiksi.

Valtioneuvosto hyväksyy Euroopan yhteisön säädöksissä tarkoitetut ympäristönsuojelua koskevat valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat. Suunnitelmia ja ohjelmia *valmisteltaessa* on niille viranomaisille ja tahoille, joiden etua tai oikeutta asia koskee, *sekä jäljempänä 92 §:ssä tarkoitetuille valtakunnallisille yhdistyksille ja säätiöille varattava tilaisuus antaa suunnitelma- ja ohjelmaluonnoksista lausuntonsa. Luonnos on julkaistava sähköisesti ja varattava yleisölle riittävän ajoissa mahdollisuus mielipiteiden esittämiseen. Hyväksytystä suunnitelmasta tai ohjelmasta perusteluineen sekä siitä, miten esitetyt mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava sähköisesti.*

87 §

87 §

*Aineita, valmisteita, tuotteita, laitteita ja koneita koskeva kielto- ja velvoittamispäätös**Aineita, valmisteita, tuotteita, laitteita ja koneita koskeva kielto- ja velvoittamispäätös*

Suomen ympäristökeskus päättää 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta kiellosta tai velvoittamisesta, kun rikkomus koskee otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua

Suomen ympäristökeskus päättää 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta kiellosta tai velvoittamisesta, kun rikkomus koskee *15 §:n nojalla annettua orgaanisia liottimia sisältä*

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus, 108 a §:n mukaista velvoitetta taikka 15 §:n nojalla otsonikerroksen suojaamiseksi annettua tai 108 a §:n nojalla annettua valtioneuvoston asetusta. Kiellon käyttää säännösten vastaista yksittäistä laitetta tai huoltovelvollisuuden täyttämistä koskevan velvoitteen antaa kuitenkin 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen.

96 §

Muutoksenhaku

Valtioneuvoston ja ympäristöministeriön päätöksestä valitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

102 §

Ilmanlaadun turvaaminen

täviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista sekä 17 a §:ssä tarkoitettua poikkeuslupapäätöksen noudattamista. Suomen ympäristökeskus päättää myös kiellosta tai velvoittamisesta, kun rikkomus koskee otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen, 15 §:n nojalla otsonikerroksen suojaamiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen ja 108 a §:n 3 momentin nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista sekä muutoin 108 a §:n mukaisten velvoitteiden noudattamista. Kiellon käyttää säännösten vastaista yksittäistä laitetta tai huoltovelvollisuuden täyttämistä koskevan velvoitteen antaa kuitenkin 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen.

96 §

Muutoksenhaku

Valtioneuvoston ja ympäristöministeriön päätöksestä valitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Suomen ympäristökeskuksen 17 a §:n nojalla tekemästä päätöksestä valitetaan Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

102 §

Ilmalaadun turvaaminen

Kunnan on tiedotettava ilmanlaadun turvaamiseksi laadittavien suunnitelmien tai ohjelmien valmistelusta väestölle ja varattava tälle riittävän ajoissa mahdollisuus antaa suunnitelma- tai ohjelmaluonnoksesta mielipiteensä. Mahdollisuus varataan ilmoittamalla asiasta kunnan ilmoitustaululla tai paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja sekä lisäksi sähköisesti. Hyväksytystä suunnitelmasta tai ohjelmasta perusteluineen sekä siitä, miten esitetyt mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava samoin samalla tavoin kuin suunnitelma-

Voimassa oleva laki

13

Ehdotus

tai ohjelmaluonnoksesta.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*